

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 23 september 2020

Mål nr

B 1371-20

PARTER

Klagande

EJ

Ombud och offentlig försvarare: Advokat KE

Ombud: Jur. lic. MM

Motpart

Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

SAKEN

Förberedelse till mord m.m.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten för Västra Sveriges dom 2020-02-12 i mål B 5444-19

DOMSLUT

Högsta domstolen ändrar hovrättens domslut på det sättet att påföljden, med tillämpning av 34 kap. 2 § brottsbalken, bestäms till fängelse i fyra år och två månader.

KE ska få ersättning av allmänna medel för försvaret av EJ i Högsta domstolen med 251 118 kr. Av beloppet avser 112 320 kr arbete, 69 390 kr tidsspillan, 19 184 kr utlägg och 50 224 kr mervärdesskatt. Staten ska svara för kostnaden.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

EJ har yrkat att Högsta domstolen ska sätta ned fängelsestraffet betydligt.

Riksåklagaren har motsatt sig ändring av hovrättens dom.

DOMSKÄL

Bakgrund

1. EJ har i hovrätten dömts för grovt vapenbrott, grovt häleri och förberedelse till mord. Hovrätten har bestämt påföljden för den samlade brottsligheten till fängelse i sex år och sex månader. EJ hade dessförinnan dömts i ett annat mål för grov utpressning till fängelse i två år och sex månader. De brott som han har dömts för i förevarande mål begicks föregående tingsrättens fällande dom i målet om grov utpressning (nyupptäckta brott). I ett yttrande till Högsta domstolen har hovrätten förklarat att påföljden har bestämts utan tillämpning av 34 kap. 2 § brottsbalken.

2. De brott som EJ har dömts för har bestått i att han under en pågående konflikt med målsäganden har tagit befattning med en telefon som använts tillsammans med sändare, s.k. GPS-puckar, för att lokalisera målsäganden, en stulen och falskskyldad bil (grovt häleri) samt en kulsprutepistol och

ammunition (grovt vapenbrott), allt i syfte att beröva målsäganden livet (förberedelse till mord). I den tidigare domen om grov utpressning bestod brottet i att EJ, tillsammans med andra, genom olaga tvång förmått medlemmar i en familj att betala 1 263 000 kr.

3. Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd såvitt avser frågan om påföljd.

Frågorna i målet

4. Målet gäller främst straffvärdebedömningen vid förberedelse till mord. I målet aktualiseras också frågor om straffmätning vid flerfaldig brottslighet och om tillämpningen av 34 kap. 2 § brottsbalken, liksom frågor om ersättningen till den offentlige försvararen.

Straffskalor

5. Enligt den vid tidpunkten för gärningarna gällande lydelsen av 3 kap. 1 § brottsbalken döms den som berövar annan livet för mord till fängelse på viss tid, lägst tio och högst arton år, eller, om omständigheterna är försvårande, på livstid. Av Högsta domstolens praxis följer att vid tillämpningen av bestämmelsen i denna lydelse är utgångspunkten att straffet bestäms till fjorton år (se "Bajonettmordet" NJA 2013 s. 376 p. 29 och 30 samt "Mordstraffskalan" NJA 2016 s. 3 p. 26). De ändringar i 3 kap. 1 § som trädde i kraft den 1 januari 2020 (se SFS 2019:805 och prop. 2018/19:138) och som syftar till att livstidsstraffet ska kunna komma i fråga i betydligt större utsträckning än tidigare ska inte tillämpas i detta mål (jfr 5 § lagen, 1964:163, om införande av brottsbalken).

6. Av 3 kap. 11 § framgår att förberedelse till mord är straffbelagd. För förberedelse till brott gäller en särskild straffskala (se p. 11).

7. Straffet för grovt vapenbrott är fängelse i lägst två år och högst fem år (9 kap. 1 a § vapenlagen, 1996:67). Straffet för grovt häleri är fängelse i lägst sex månader och högst sex år (9 kap. 6 § tredje stycket brottsbalken).

Ansvar för förberedelse till brott

8. Bestämmelser om förberedelse till brott finns i 23 kap. 2 § brottsbalken. Enligt första stycket 2 ska den som med uppsåt att utföra eller främja brott skaffar, tillverkar, lämnar, tar emot, förvarar, transporterar, sammanställer eller tar annan liknande befattning med något som är särskilt ägnat att användas som hjälpmedel vid ett brott, dömas för förberedelse till brottet, om han eller hon inte har gjort sig skyldig till fullbordat brott eller försök. Om faran för att brottet skulle fullbordas var ringa eller om gärningen med hänsyn till andra omständigheter är mindre allvarlig, ska det enligt fjärde stycket inte dömas till ansvar.

9. Kriminaliseringen av förberedelsehandlingar tar sikte på gärningar som till sin typ är samhällsfarliga med hänsyn till risken för allvarliga brott men omfattar också gärningar vars farlighet i första hand ligger i att de utgör led i en konkret brottsplan. Antalet brottstyper som bestraffas på förberedelsestadiet har genom åren successivt ökat (se t.ex. prop. 2010/11:76 och prop. 2015/16:113).

10. Vid uppsåtsbedömningen finns det skäl att skilja på sådana fall där den som utfört förberedelsehandlingen själv ska utföra brottet och andra fall. I de senare fallen räcker det som huvudregel att gärningen utförs med uppsåt att brott av ett visst slag ska komma till stånd, även om det ännu inte föreligger en konkret brottsplan. När det är fråga om s.k. egenförberedelse måste vederbörande vid tidpunkten för förberedelsehandlingen ha beslutat att senare företa den handling som utgör brottet. Uppsåtsbedömningen kan i dessa fall inte göras med hjälp av de vanliga uppsåtsformerna. Det avgörande vid egenförberedelse är gärningsmannens avsikt att senare utföra brottet. (Jfr ”Polisbomberna” NJA 2011 s. 627 p. 10.)

Straffmätning vid förberedelsebrott

Utgångspunkter

11. Enligt 23 kap. 2 § tredje stycket brottsbalken ska straffet för förberedelse bestämmas under den högsta gräns som gäller för fullbordat brott och det får bestämmas under den lägsta gränsen. Högre straff än fängelse i två år får bestämmas endast om fängelse i sex år eller mer kan följa på det fullbordade brottet. Tidigare låg denna gräns på åtta år. Syftet med ändringen var att möjliggöra en mer nyanserad straffmätning av allvarliga förberedelsegärningar, inte minst sådana som begås inom ramen för organiserad brottslighet (se prop. 2015/16:113 s. 33 f. och 36 ff.).

12. Straffmätningen vid förberedelsebrott utgår från samma principer som de som gäller i fråga om fullbordade brott. Den grundläggande lagregeln rörande bestämmandet av straffvärdet finns i 29 kap. 1 § brottsbalken. Straffet ska, med beaktande av intresset av en enhetlig rättstillämpning, bestämmas inom ramen för den tillämpliga straffskalan efter brottets eller den samlade brottslighetens straffvärde. Vid bedömningen av straffvärdet ska beaktas den skada, kränkning eller fara som gärningen inneburit, vad den tilltalade insett eller borde ha insett om detta samt de avsikter eller motiv som han eller hon haft. I förhållande till förberedelsebrottet – där det typiskt sett inte finns någon skada eller kränkning att beakta – blir det särskilt betydelsefullt vilken grad av fara som gärningarna har inneburit.

13. Att straffet för förberedelsebrottet ska bestämmas under den högsta gräns som gäller för fullbordat brott och att det får bestämmas under den lägsta gränsen kan ses som ett uttryck för det vedertagna synsättet att avståndet mellan gärning och skada är en viktig faktor vid bestämmande av straffvärde (jfr Petter Asp, *Från tanke till gärning*, Del I, *Legitimationsfrågor rörande förfäلتsdelikt*, 2005, s. 66 f. och Del II, *Förberedelse och stämpling till brott*, 2007, s. 27 med vidare hänvisningar samt Nils Jareborg, *Straffrättens*

ansvarslära, 1994, s. 332 f. och Allmän kriminalrätt, 2001, s. 54 f.). I konsekvens med detta bestäms straffet för ett förberedelsebrott som regel inte bara lägre än vad det skulle ha blivit för det fullbordade brottet utan även lägre än vad det skulle ha blivit för ett försök till samma brott.

14. Förberedelsebrottet är i hög grad uppbyggt som en självständig brottstyp och inte enbart som ett förstadium till ett annat brott (jfr NJA II 1948 s. 192 f., Asp, Från tanke till gärning, Del II, s. 26 samt Martin Borgeke och Catharina Månsson, Studier rörande allmän straffrättspraxis m.m., 2019, s. 289). I det avseendet skiljer sig förberedelsebrottet från försöksbrottet. Straffvärdet för ett förberedelsebrott bör därför som regel inte i samma utsträckning som försök (jfr ”Balkongmålet” NJA 2015 s. 702 p. 78–81) bedömas med utgångspunkt i det hypotetiska straffvärdet för det fullbordade brottet.

15. Förutom de principiella skäl som talar för en mer självständig bedömning av förberedelsebrottets straffvärde bör här beaktas att det hypotetiska straffvärdet för ett fullbordat brott ofta kan vara svårt att bedöma när händelseförloppet inte har kommit längre än till förberedelsestadiet. Många gånger går det inte att dra några bestämda slutsatser om hur de närmare omständigheterna kring det fullbordade brottet skulle ha gestaltat sig. Till saken hör att ansvar för förberedelse till brott inte förutsätter att ett visst bestämt brott ska begås utan endast att ett brott av ifrågavarande slag kan komma till stånd förr eller senare och att detta omfattas av uppsåtet hos den som vidtar den förberedande åtgärden (se NJA II 1948 s. 196).

16. Det sagda innebär dock inte att straffmätningen av förberedelsebrott bör göras oberoende av straffnivån för den brottstyp som förberedelsen avser. Tvärtom ska den nivån – också vid sidan av det som direkt framgår av 23 kap. 2 § tredje stycket brottsbalken – tillmätas stor betydelse för bedömningen av inom vilket spann straffmätningen av förberedelsebrottet bör ske. En riktlinje bör vara att spannets övre gräns som regel inte bör sättas högre än en tredjedel

av straffmaximum för det fullbordade brottet. Om livstid ingår i straffskalan, kan det därvid vara lämpligt att räkna med ett straffmaximum som med några år överstiger det högsta tidsbestämda straff som kan dömas ut.

17. Var inom spannet som straffvärdet för förberedelsebrottet i det enskilda fallet bör bestämmas – eller om det finns skäl att överskrida spannets gräns – får bedömas med tillämpning av allmänna regler och principer för straffmätning samt med beaktande av förberedelsebrottets speciella karaktär. Vid en sådan straffmätning är det av betydelse bl.a. hur nära det fullbordade brottet som förberedelsebrottet ligger och graden av farlighet i övrigt. Även gärningsmannens insikter, avsikter och motiv har betydelse, liksom förekomsten av förmildrande respektive försvårande omständigheter.

Närheten till fullbordat brott

18. En viktig faktor vid bestämmandet av straffvärdet för ett försöksbrott är hur långt handlandet har fortskridit (se ”Balkongmålet” p. 78). Även om förberedelsebrottet, som tidigare har påpekats, skiljer sig från försöksbrottet är det naturligt att tillmäta denna faktor betydelse även när det gäller förberedelsebrott. Sålunda finns det typiskt sett anledning att se allvarigare på gärningen om förberedelsen är långt gången än om det återstår mycket innan den brottsliga effekten ska inträda. Om förberedelsen är så pass långt framskriden att den ligger mycket nära försökspunkten, kan detta vara skäl att bestämma straffvärdet på en nivå som ligger närmare straffvärdet för ett fullbordat brott än vad som i allmänhet bör komma i fråga (jfr p. 16 och 17 samt ”Getingerånet” NJA 1995 s. 405).

Förberedelsehandlingens farlighet i övrigt

19. Utöver hur långt framskriden förberedelsen har varit finns det flera andra faktorer som har betydelse för bedömningen av förberedelsebrottets farlighet. Vid förberedelse genom befattning med hjälpmedel stiger normalt

farligheten om befattningen avser ett från brottssynpunkt särskilt farligt hjälpmedel medan farligheten sjunker om befattningen avser ett mera harmlöst hjälpmedel (se Agneta Bäcklund m.fl., Brottsbalken m.m., 6 maj 2020, Norstedts Juridik, kommentaren till 23 kap. 2 §). På motsvarande sätt är handlingar som är centrala för förverkligandet av en brottsplan i allmänhet att betrakta som farligare än sådana som är mer perifera i sammanhanget.

20. Den grad av planering och organisation som har präglat förberedelsehandlingen har också betydelse. Faran för brottets fullbordan är som regel större om det har lagts ned ett omfattande och genomtänkt arbete på att förbereda brottet. Att en förberedelsehandling ingår i en avancerad brottsplan kan därför påverka straffvärdet i höjande riktning, medan det ofta finns skäl att se mindre allvarligt på en förberedelsehandling som har en påtagligt spontan karaktär (jfr prop. 2015/16:113 s. 33 f. och 96).

Subjektiva omständigheter

21. Förberedelsebrottet bygger på att gärningsmannen ska ha vidtagit en viss åtgärd med uppsåt i förhållande till ett brott som inte har fullbordats (se vidare p. 10). Detta överskjutande uppsåt är en bärande del i kriminaliseringen av förberedelsebrottet. Inte minst mot denna bakgrund bör gärningsmannens insikter, avsikter och motiv i förhållande till det inte fullbordade brottet tillmätas stor betydelse vid bedömningen av förberedelsebrottets straffvärde. Det kan noteras att, vid egenförberedelse, också faran för fullbordan är beroende av hur bestämd gärningsmannen är när det gäller att förverkliga sitt uppsåt (jfr 23 kap. 3 § brottsbalken).

Försvårande och förmildrande omständigheter

22. I 29 kap. 2 och 3 §§ brottsbalken anges sådana försvårande respektive förmildrande omständigheter som ska beaktas vid straffmätningen. Dessa ska beaktas också vid straffmätningen av ett förberedelsebrott.

Samlad bedömning av straffvärdet

23. Liksom vid all straffmätning är det nödvändigt att det vid straffmätningen av ett förberedelsebrott görs en samlad bedömning av alla de omständigheter som har betydelse. I det sammanhanget måste det undvikas att en och samma omständighet får alltför stor påverkan på straffmätningen genom att den beaktas i flera led av bedömningen. Om exempelvis graden av planering har gjort att förberedelsebrottet har ansetts särskilt farligt (jfr p. 20), så är utrymmet för att med hänvisning till samma omständighet ytterligare skärpa straffet med stöd av 29 kap. 2 § 6 brottsbalken begränsat.

Straffmätning vid flerfaldig brottslighet

24. Vid flerfaldig brottslighet sker straffmätning enligt asperationsprincipen. Det innebär att utgångspunkten för straffvärdebedömningen i allmänhet är det allvarligaste av de brott som föreligger till bedömning. Till straffvärdet för detta läggs en efter hand minskande del av straffvärdet för vart och ett av de övriga brotten efter brottens allvar. En allmän kontroll görs också av att ett på så sätt beräknat straffvärde inte framstår som oproportionerligt i förhållande till den typ av brottslighet som är aktuell.

25. Hur stor del av straffvärdet för de tillkommande brotten som bör läggas till straffvärdet för det allvarligaste brottet kan variera, bl.a. beroende på vilka brott som är aktuella och vilket samband som finns mellan dem. Om det rör sig om en brottslighet där det finns ett tydligt samband mellan brotten, t.ex. där flera brott har begåtts inom ramen för en och samma brottsplan eller har utövats mer eller mindre systematiskt, eller där brotten har riktat sig mot samma målsägande kan det inte sällan finnas skäl att låta asperationsprincipen få ett mindre genomslag än annars (jfr ”De upprepade förfalskningarna” NJA 2018 s. 378, ”Upprepade grova våldtäkter mot barn” NJA 2019 s. 238 och ”Upprepade övergrepp i rättssak” NJA 2019 s. 747).

26. En situation där det i stället kan finnas skäl att ge asperationsprincipen ett större genomslag är när det har dömts för två brott i brottskonkurrens trots att det ena brottet ingår som ett led i genomförandet av det senare brottet (se ”Människorovet” NJA 2019 s. 553 p. 23). När det gäller förberedelsebrott kan den situationen aktualiseras om ett fullbordat brott har ingått som ett led i förberedelsen till ett annat brott.

34 kap. 2 § brottsbalken

27. När den som genom en tidigare dom har dömts till fängelse, villkorlig dom, skyddstillsyn, sluten ungdomsvård, ungdomsvård eller ungdomstjänst har begått ett annat brott före den domen och det brottet kommer upp till prövning i en senare dom så utgör det senare brottet s.k. nyupptäckt brottslighet. När rätten bestämmer påföljden för sådan brottslighet ska den enligt 34 kap. 2 § brottsbalken se till att påföljderna tillsammans inte överstiger vad som skulle ha dömts ut för den samlade brottsligheten. Om ett fängelsestraff ska dömas ut, ska domstolen således ta hänsyn till vad straffets längd skulle ha blivit om domstolen haft att, med tillämpning av asperationsprincipen, på en gång bestämma straffet både för de brott som prövas i det aktuella målet och de brott som det har dömts för i den eller de tidigare domar som ska beaktas. I allmänhet innebär det att ett fängelsestraff som döms ut med tillämpning av 34 kap. 2 § brottsbalken blir lägre än vad det skulle ha blivit om den bestämmelsen inte hade varit tillämplig (jfr p. 24).

Bedömningen i detta fall

Utgångspunkter

28. I enlighet med hovrättens dom har EJ gjort sig skyldig till förberedelse till mord, grovt vapenbrott och grovt häleri. Efter att dessa brott hade begåtts men innan tingsrätten hade meddelat dom i förevarande mål dömdes EJ för grov utpressning i ett annat mål. När påföljden bestäms ska Högsta domstolen

därför – vilket hovrätten inte har gjort (jfr p. 1) – enligt 34 kap. 2 § brottsbalken se till att påföljderna i det tidigare målet och i förevarande mål tillsammans inte överstiger vad som skulle ha dömts ut om alla brott hade prövats i samma mål. Högsta domstolen ska sålunda bestämma det sammanlagda straffmättningsvärdet för de brott som har prövats i båda dessa mål och sedan reducera detta värde med den påföljd som redan har dömts ut i målet om grov utpressning (fängelse i två år och sex månader).

Förberedelsebrottets närhet till fullbordat brott

29. Genomförandet av den brottsplan som förberedelsegärningarna ingick i avbröts genom att bl.a. EJ frihetsberövades. I det skedet var den bil och det vapen som skulle användas vid mordet införskaffade. Flera personer hade involverats i förberedelserna. Den GPS-övervakning som syftade till att lokalisera målsäganden hade pågått under en tid. Bilen och vapnet fanns emellertid kvar i ett garage, och såvitt kan bedömas hade EJ vid detta tillfälle inte någon klar bild av var målsäganden befann sig.

30. Förberedelsen var alltså relativt långt framskriden. Utredningen medger emellertid inte några bestämda slutsatser om hur nära förestående ett genomförande av mordet var. Det är därmed inte utrett att det är fråga om en sådan situation då förberedelsen ligger så nära försökspunkten att straffvärdet närmar sig straffvärdet för ett motsvarande försöksbrott.

Förberedelsehandlingens farlighet i övrigt

31. De förberedelsegärningar som EJ döms för – befattning med övervakningsutrustning, vapen och bil – har varit centrala för genomförande av brottsplanen. Planen har varit förhållandevis avancerad. Flera personer har varit inblandade och förberedelsen har innefattat användning av viss teknisk utrustning. I förberedelsen har dessutom ingått befattning med ett vapen av särskilt farlig beskaffenhet.

32. Graden av farlighet måste bedömas som hög. Detta påverkar straffvärdet i skärpande riktning.

Subjektiva omständigheter

33. I det föregående har det konstaterats att förberedelsegärningarna har ingått i en förhållandevis avancerad brottsplan. Redan av vad som har framkommit kring denna planering kan den slutsatsen dras att EJ har haft en konkret och bestämd avsikt att ta livet av målsäganden. Utredningen visar att motivet för detta har hängt samman med den konflikt som under en tid hade funnits mellan EJ och målsäganden.

34. Det som är utrett kring EJs avsikter och motiv talar sammantaget för ett högt straffvärde.

Andra omständigheter som bör påverka straffvärdebedömningen

35. Förberedelsebrottet har begåtts inom ramen för ett kriminellt nätverk i vilket EJ har haft en ledande position. Det som har framkommit i dessa delar innebär att det föreligger sådana försvårande omständigheter som anges i 29 kap. 2 § 6 brottsbalken (att brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form eller systematiskt eller att brottet föregåtts av särskild planering). Vid bedömningen av i vilken utsträckning detta ska påverka straffmätningen ska emellertid hänsyn tas till att graden av planering redan har beaktats vid bedömningen av förberedelsegärningarnas farlighet (se p. 31 och 32).

36. Några andra punkter i 29 kap. 2 § brottsbalken är inte tillämpliga. Det föreligger inte några sådana förmildrande omständigheter som anges i 29 kap. 3 §.

Billighetsskäl m.m.

37. EJ har i detta mål varit frihetsberövad med restriktioner i drygt åtta månader. Denna omständighet bör beaktas vid straffmätningen på så sätt att straffets längd sätts ned (jfr ”Häkningsrestriktionerna” NJA 2015 s. 769 och ”Grillen” NJA 2017 s. 814).

38. I målet om grov utpressning har EJs rätt till rättegång inom skälig tid enligt artikel 6.1 i Europakonventionen kränkts genom den långa handläggningstiden. Den kränkningen bör också leda till att straffets längd sätts ned (jfr ”De kompensatoriska rättsmedlen I” NJA 2012 s. 1038 I).

Samlad bedömning

39. De bedömningar som Högsta domstolen har gjort i det föregående innebär att straffvärdet för förberedelsebrottet är betydande. Det bör inte ligga så långt under vad som, annat än i undantagsfall, maximalt kan komma ifråga som straff för förberedelse till mord (jfr p. 16). Högsta domstolen bedömer att straffvärdet uppgår till fem och ett halvt år.

40. Till detta straffvärde ska, med tillämpning av asperationsprincipen, läggas en del av straffvärdet för vart och ett av de övriga brotten efter brottens allvar. Det ska därvid tas hänsyn till att allvaret i det grova vapenbrottet till stor del redan har beaktats genom bedömningen av förberedelsebrottets farlighet (se p. 31 och 32). Högsta domstolen bedömer att det samlade straffvärdet för brotten, inklusive den grova utpressningen enligt den tidigare domen, uppgår till sju år.

41. Detta straffvärde bör reduceras med två månader på grund av den tid som EJ har suttit häktad med restriktioner (se p. 37) och med lika mycket för den långa handläggningstiden i målet om grov utpressning (se p. 38). Det sammanlagda straffmätningensvärdet för brotten är således sex år och åtta månader. Någon annan påföljd än fängelse kan inte komma i fråga. Efter att

den strafftid på två år och sex månader som har dömts ut i målet om grov utpressning har dragits av (se p. 28) ska fängelsestraffets längd bestämmas till fyra år och två månader.

Slutsats

42. Hovrättens domslut ska ändras på så sätt att påföljden för EJ, med tillämpning av 34 kap. 2 § brottsbalken, bestäms till fängelse i fyra år och två månader.

Ersättning till den offentlige försvararen

43. KE har yrkat ersättning med, rätt summerat, sammanlagt 441 454 kr, varav 141 102 kr avser eget arbete (100,5 timmar) och 69 390 kr avser tidsspillan (54 timmar). I det yrkade beloppet ingår också 45 000 kr avseende utlägg för konsultation med sakkunnig och 78 486 kr avseende utlägg för det ombud som biträtt KE inför och under huvudförhandlingen i Högsta domstolen (i kostnadsräkningen rubricerat sakkunnigt biträde).

44. Riksåklagaren har ansett att KE får anses väl tillgodosedd med ersättning för arbete motsvarande cirka 40 timmar och för tidsspillan motsvarande maximalt två besök hos klienten. Ersättning av allmänna medel bör enligt riksåklagaren inte i någon del utgå för utlägg hänförliga till sakkunnig eller ombud.

45. Målet i Högsta domstolen har, sedan prövningstillstånd meddelats, endast gällt frågan om påföljd. Båda parter har åberopat en förhållandevis omfattande utredning i syfte att belysa den frågan. På riksåklagarens begäran har det hållits huvudförhandling. Denna har pågått i tre dagar (varav en har bestått i bevisupptagning utan parternas närvaro).

46. Med hänsyn till målets omfattning, den allvarliga brottslighet som EJ har dömts för och de rättsliga frågor som aktualiserats i Högsta domstolen, får

det godtas att KE har lagt ned ett omfattande arbete. Han får dock anses skäligen tillgodosedd med ett arvode motsvarande 80 timmars arbete. Det finns inte skäl att sätta ned ersättningen för tidsspillan eller kostnader i samband med hans resor.

47. Målets art är inte sådan att det varit skäligen motiverat att anlita särskilt sakkunniga. Högsta domstolen finner därför att det inte kan utgå någon ersättning i den delen. Det finns inte heller förutsättningar att tillerkänna KE ersättning för det sakkunniga biträdet i den del som denne har uppträtt som ombud inför och under huvudförhandlingen. Det har legat i KEs uppdrag som offentlig försvarare att företräda EJ (jfr 21 kap. 6 § rättegångsbalken).

I avgörandet har deltagit: justitieråden Gudmund Toijer, Johnny Herre, Agneta Bäcklund, Petter Asp och Johan Danelius (referent)
Föredragande justitiesekreterare: Ulrika Stenström